

POSTANOWIENIE

Dnia 24 marca 2021 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Waldemar Plóciennik

na posiedzeniu w trybie art. 535 § 3 k.p.k.
po rozpoznaniu w Izbie Karnej w dniu 24 marca 2021 r.,
sprawy **A. P.**
skazanego z art. 286 § 1 k.k. i innych
z powodu kasacji wniesionej przez obrońcę skazanego
od wyroku Sądu Apelacyjnego w (...)
z dnia 19 sierpnia 2020 r., sygn. akt II AKa (...),
utrzymującego w mocy wyrok Sądu Okręgowego w G.
z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt XIV K (...),

p o s t a n o w i ł

- 1. oddalić kasację jako oczywiście bezzasadną,**
- 2. obciążyć skazanego A.P. kosztami postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 27 listopada 2019 r., sygn. akt XIV K (...), Sąd Okręgowy w G.

1. uznał A. P. za winnego tego, że w dniu 20 marca 2013 r. w G., działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził M. J. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci nieruchomości rolnej zabudowanej, położonej w miejscowości K., gmina (...) o powierzchni 44,31.00 ha, objętej księgą wieczystą KW(...) o wartości 945.000 zł w ten sposób, że poprzez wprowadzenie go w błąd co do zamiaru zapłaty za tę nieruchomość i

zapewnienia możliwości dalszego zamieszkiwania na tej nieruchomości, skłonił go do zawarcia z nim umowy sprzedaży tej nieruchomości, a następnie zawarł z nim umowę przeniesienia własności w formie aktu notarialnego z dnia 20 marca 2013 r., zawartego przed notariuszem J. S., repertorium A nr (...), w której zobowiązał się do zapłaty ceny wynoszącej 450.000 zł w 88 ratach kwartalnych po 5.000 zł każda, po czym dokonał jednorazowej wpłaty w kwocie 20.000 zł z przeznaczeniem na spłatę przez pokrzywdzonego należności z tytułu zwrotu zadatku za tę nieruchomość, wpłaconego wcześniej przez inną osobę, a nadto w treści umowy wskazanej wyżej o przeniesieniu własności nie zawarł zobowiązania z § 6 warunkowej umowy sprzedaży tej nieruchomości z dnia 19 lutego 2013 r., repertorium A nr (...), zgodnie z którym zobowiązany był do złożenia w umowie przeniesienia własności oświadczenia o wyrażeniu zgody na zamieszkiwanie przez M. J. w budynku mieszkalnym znajdującym się na tej nieruchomości, po czym w dniu 3 września 2013 r. sprzedał tę nieruchomość za kwotę 500.000 zł innym ustalonym osobom jako nieobciążoną prawami osób trzecich, czym wyrządził M. J. szkodę w kwocie 430.000 zł, to jest popełnienia występku, który, przy zastosowaniu art. 4 § 1 k.k. Sąd zakwalifikował z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. i skazał go za popełnienie tego przestępstwa i za to, na podstawie art. 294 § 1 k.k. w zw. z art. 33 § 1, 2 i 3 k.k. zw. z art. 4 § 1 k.k. w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. wymierzył mu karę 2 lat pozbawienia wolności i 200 stawek dziennych grzywny, określając wysokość jednej stawki dziennej na kwotę 50 zł;

2. stosując na podstawie art. 4 § 1 k.k. przepisy w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. na podstawie art. 46 § 1 k.k. zobowiązał oskarżonego do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz M. J. kwoty 430.000 zł;
3. stosując na podstawie art. 4 § 1 k.k. przepisy w brzmieniu obowiązującym do dnia 1 lipca 2015 r. na podstawie art. 45 § 1 k.k. zasądził od oskarżonego A. P. na rzecz Skarbu Państwa kwotę 50.000 zł tytułem zwrotu części korzyści

majątkowej uzyskanej w wyniku przestępstwa niepodlegającej zwrotowi pokrzywdzonemu;

Z rozstrzygnięciem Sądu Okręgowego nie zgodził się zarówno prokurator Prokuratury Rejonowej w G., jak i obrońca oskarżonego A. P.

Prokurator, zaskarżając wyrok Sądu pierwszej instancji na niekorzyść oskarżonego, na zasadzie art. 427 § 1 i 2 k.p.k. oraz art. 438 pkt 2, 3 i 4 k.p.k. zarzucił:

„a/ błąd w ustaleniach faktycznych przyjętych za podstawę orzeczenia, a mający wpływ na jego treść polegający na tym, że Sąd błędnie przyjął w oparciu tylko o zeznania pokrzywdzonego, których wiarygodność w tym zakresie należy traktować z dużą dozą ostrożności, że kwota, jaką M. J. chciał uzyskać ze sprzedaży swojej nieruchomości wartej 945 tys. zł stanowiła 450 tys. zł., co skutkowało przyjęciem takiej kwoty jako wysokości wyrządzonej szkody i orzeczeniem wobec oskarżonego na podstawie art. 46 § 1 k.k. obowiązku naprawienia szkody w kwocie 430 tys. zł zamiast 925 tys. zł, podczas gdy całokształt okoliczności sprawy, a zwłaszcza brak zapisu w akcie notarialnym z dnia 20.03.2013 r. oraz i kolejnym z 03.09.2013 r. na rzecz małżonków K. o dożywotnim zamieszkiwaniu w zbywanej nieruchomości wskazuje, iż realna szkoda jaką odniósł w/w jest właśnie w kwocie 925 tys. zł,

b/ mającą wpływ na treść orzeczenia obrazę przepisów postępowania, to jest art. 413 § 2 pkt 1 k.p.k., polegającą na tym, że Sąd w opisie czynu, którego sprawstwo przypisał oskarżonemu - nie wskazał pomimo poczynionych w tym zakresie ustaleń, iż oskarżony doprowadził pokrzywdzonego do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci gospodarstwa rolnego o wartości 945 tys. zł również poprzez wyzyskanie jego niezdolności do należytego pojmowania przedsiębranego działania pomimo, iż z okoliczności sprawy wynikało, że oskarżony w czasie zawierania aktu notarialnego wykorzystał między innymi stan żaloby, nadużywanie alkoholu oraz lekkie otępienie M.J., co miało wpływ na rażąco niski wymiar kary pozbawienia wolności tj. 2 lat,

c/ rażącą niewspółmierność orzeczonej w stosunku do oskarżonego kary 2 (dwóch) lat pozbawienia wolności za czyn z art. 286 § 1 k.k. w zw. z art. 294 § 1 k.k.,

podczas gdy prawidłowa ocena zarówno przedmiotowych, jak i podmiotowych elementów popełnionego czynu, stopnia zawinienia oskarżonego, a przede wszystkim znacznej społecznej szkodliwości czynu, i rozmiaru wyrządzonej szkody, powinna prowadzić do wymierzenia mu surowszej kary 3 (trzech) lat, jako odpowiadającej jej celom i uwzględniającej ustawowe dyrektywy wymiaru kary, mającej na względzie cele zapobiegawcze, jakie kara ma osiągnąć wobec oskarżonego, jak i w zakresie kształtowania świadomości prawnej społeczeństwa.”

W konsekwencji tych zarzutów prokurator wniósł o zmianę skarżonego wyroku w zakresie pkt I wyroku poprzez uzupełnianie w sentencji wyroku opisu czynu o to, że oskarżony wyzyskał niezdolność pokrzywdzonego do należytego pojmowania przedsiębranego działania wykorzystując jego nieporadność i trudną sytuację życiową po śmierci rodziców, czym wyrządził mu szkodę majątkową w wysokości 925 tys. oraz wymierzenie za tak przypisane przestępstwo kary pozbawienia wolności w wysokości 3 lat i w pkt II orzeczenie obowiązku naprawienia szkody w kwocie 925 tys. zł.

Z kolei obrońca oskarżonego zaskarżając wyrok w całości zarzucił, na podstawie art. 438 pkt 1,2,3, k.p.k. oraz art. 427 § 2 k.p.k. obrazę przepisów prawa materialnego:

„1. art. 286 § 1 k.k. poprzez jego zastosowanie w sytuacji, a tym samym uznanie, iż A. P. działając w celu osiągnięcia korzyści majątkowej, doprowadził M. J. do niekorzystnego rozporządzenia mieniem w postaci nieruchomości rolnej położonej w K., w ten sposób, że poprzez wprowadzenie go w błąd co do zamiaru zapłaty za tę nieruchomość skłonił go do zawarcia umowy przeniesienia własności, podczas gdy oskarżony swoim zachowaniem nie wyczerpał żadnych znamion tego występku,

2. art. 294 § 1 k.k. poprzez błędne uznanie przez Sąd, iż mienie, którego czyn dotyczy wypełnia przesłanki dla zakwalifikowania go do znacznej wartości, a w konsekwencji zastosowanie instytucji obostrzenia odpowiedzialności karnej wobec oskarżonego, kiedy to wartość spornej nieruchomości należy pomniejszyć o wartość zobowiązań oraz kosztów poczynionych na rzecz pokrzywdzonego M. J. przez oskarżonego A. P. i jego żonę M. P., a po uwzględnieniu których mienie

przeciwko, któremu skierowane zostało przestępstwo nie może być zakwalifikowane jako mienie znacznej wartości;

3. art. 46 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji zobowiązanie A. P. do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz M. J. kwoty 430.000 zł (słownie: czterysta trzydzieści złotych), kiedy to w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do orzeczenia wobec M. J. obowiązku naprawienia szkody, tym bardziej, iż pokrzywdzony nie tylko nie złożył takowego wniosku, ale również negował powstanie szkody na jego rzecz;

4. art. 45 § 1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji zasądzenie od oskarżonego A. P. na rzecz Skarbu Państwa kwoty 50.000 zł (słownie: pięćdziesięciu tysięcy złotych) tytułem zwrotu części korzyści majątkowej uzyskanej w wyniku przestępstwa niepodlegającej zwrotowi pokrzywdzonemu, kiedy to w przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki niezbędne dla przyjęcia, iż oskarżony uzyskał jakąkolwiek korzyść majątkową, a tym bardziej kwota wskazana przez Sąd nie może takiej korzyści majątkowej stanowić.

Naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia:

1. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstępieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w szczególności w zakresie zdarzenia, które miało mieć miejsce w hotelu M.;

2. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstępieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w szczególności w zakresie odmowy skorzystania przez Agencję Nieruchomości Rolnych z prawa pierwokupu z uwagi na niekorzystność oferty;

3. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za

podstawę rozstrzygnięcia, a tym samym uznaniu za wiarygodne zeznania świadka S. J., który to posiada interes faktyczny w zeznaniu nieprawdy oraz obciążeniu A. P., a którego zeznania są sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego, oskarżonego, M. P., J. P., G. M. oraz nie zostały poparte innymi dowodami;

4. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, a tym samym uznaniu za wiarygodne zeznania świadka M. S., która to posiada interes faktyczny w zeznaniu nieprawdy oraz obciążeniu A. P., a której zeznania są sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego, oskarżonego, M. P., J. P., G. M. oraz nie zostały poparte innymi dowodami;

5. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, a tym samym uznaniu za wiarygodne zeznania świadka L. M., która to posiada interes faktyczny w zeznaniu nieprawdy, albowiem na skutek sprzedaży nieruchomości musiała się wyprowadzić, a której zeznania są sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego, oskarżonego, M. P.,

6. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu, iż słowa „w bardzo wysokim stopniu uprawdopodobniają” zawarte w opinii biegłych (karta 857-937) utożsamiać należy z pewnością, kiedy to sformułowanie użyte przez biegłych nie zostało przez Sąd zweryfikowane, a wnioski Sądu w tym zakresie uznać można za zbyt daleko idące, tym bardziej, iż w drugiej opinii biegli wprost wskazali, że nie są w stanie wypowiedzieć się odnośnie bezwzględnego datowania powstania tych zapisów;

7. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, w zakresie oceny twierdzeń biegłej E. .W., które to ustalenia pozostały w sprzeczności z ustaleniami psychologa D. M.;

8. art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku obrońcy oskarżonego o ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego M. J., pomimo powzięcia informacji, iż

podczas przeprowadzania badania przez biegłą psycholog mogło dojść do nieprawidłowości, które rzutować mogły na treść opinii, a która to opinia stanowi dowód, na podstawie które Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie;

9. art. 201 k.p.k. poprzez odstąpienie od dopuszczenia oraz przeprowadzenia dowodu z innego biegłego psychologa aniżeli E. W., podczas gdy opinie biegłej pozostawały ze sobą w sprzeczności, w sprzeczności z opinią psychologa D. M. oraz znacznie wykraczały poza tezę dowodową ustaloną przez Sąd;

10. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego wątpliwości w szczególności w zakresie wiarygodności zeznań składanych przez pokrzywdzone oraz czasu rzekomo popełnionego przestępstwa;

11. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstąpieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w zakresie w jakim oskarżony oraz jego żona ponieśli koszty na rzecz pokrzywdzonego w postaci dostarczania pokrzywdzonemu pożywienia, zapewnienia pokrzywdzonemu lokalu mieszkalnego i wszelkich kosztów utrzymania;

12. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstąpieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w zakresie zawarcia umowy dożywocia przez A. P. z M. J.

Błędy w ustaleniach faktycznych, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

1. nieprawidłowym przyjęciu, iż S. J. przywoził produkty żywnościowe oraz udzielał M. J. pożyczek, kiedy to M. J. wprost wskazał, iż obawiał się S. J. i nie otrzymywał żadnej pomocy z jego strony zarówno w formie produktów żywnościowych, jak również w formie pożyczek;

2. błędnym przyjęciu, iż A. P. przekonywał M. J. do sprzedaży nieruchomości, kiedy to z zebranego w sprawie materiału dowodowego wywieść należy, iż to M. J. chciał pilnie sprzedać nieruchomość i to właśnie pokrzywdzony przekonywał A.P. do jego zakupu spornej nieruchomości;

3. nieprawidłowym przyjęciu, iż A. P. zabronił M. J. kontaktu z S. J., kiedy to ze wcześniejszych ustaleń Sądu wynika, iż to M. J. samodzielnie powziął decyzję o unikaniu S.J.;

4. błędnym ustaleniu, iż M. J. prosił o pomoc S. J., w zakresie unieważnienia umowy kupna-sprzedaży nieruchomości, kiedy to M. J. zarówno podczas składania zeznań przed Sądem, jak również podczas konfrontacji z S. J. wprost zeznał, iż nigdy do takiej rozmowy nie doszło oraz wyraził zadowolenie z zawartej z A. P. umowy sprzedaży nieruchomości;

5. błędnym ustaleniu, iż A. P. skontaktował się z telefonicznie z S. J. celem umówienia spotkania w hotelu M., gdzie do spotkania tego miało dojść z G. M., gdzie ten miał wynająć pokój, kiedy to A. P. nie kontaktował się S. J., natomiast G. M. nie spotkał się z S. J. na polecenie A. P.;

6. błędne ustalenie, iż A. P., w zamian za pracę, miał przekazywać M. J. alkohol, kiedy to A. P. nie przekazywał M. J. alkoholu jako formy wynagrodzenia za pracę.”

Dodatkowo, jak sam zastrzegł obrońca „alternatywnie”, zaskarżonemu wyrokowi zarzucił „rażącą niewspółmierność kary do wagi czynów, których popełnienie zarzuca się oskarżonemu.”

W oparciu o podniesione zarzuty, mając na uwadze przepis art. 427 k.p.k. § 1 k.p.k. oraz 437 § 1 k.p.k. obrońca wniósł o zmianę wyroku przez uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

Po rozpoznaniu wywiedzionych apelacji, Sąd Apelacyjny w (...) wyrokiem z dnia 19 sierpnia 2020 r., sygn. II AKa (...), utrzymał w mocy zaskarżone orzeczenie.

W kasacji od całości wyroku Sądu odwoławczego obrońca skazanego, „na podstawie art. 523 k.p.k.” orzeczeniu temu zarzucił:

„I. Obrazę przepisów prawa materialnego, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia:

1. art. 294 § 1 k.k. poprzez błędne uznanie przez Sąd, iż mienie, którego czyn dotyczy wypełnia przesłanki dla zakwalifikowania go do znacznej wartości, a w konsekwencji zastosowanie instytucji obostrzenia odpowiedzialności karnej wobec oskarżonego, kiedy to wartość spornej nieruchomości należy pomniejszyć o wartość zobowiązań oraz kosztów poczynionych na rzecz pokrzywdzonego M. J. przez oskarżonego A. P. i jego żonę M. P., a po uwzględnieniu których mienie przeciwno, któremu skierowane zostało przestępstwo nie może być zakwalifikowane jako mienie znacznej wartości;

2. art. 46 § 1 k.k. poprzez jego niewłaściwe zastosowanie, a w konsekwencji zobowiązanie A. P. do naprawienia szkody wyrządzonej przestępstwem poprzez zapłatę na rzecz M. J. kwoty 430.000 zł (słownie: czterysta trzydzieści złotych), kiedy to w przedmiotowej sprawie brak jest podstaw do orzeczenia wobec M. J. obowiązku naprawienia szkody, tym bardziej, iż pokrzywdzony nie tylko nie złożył takiego wniosku, ale również negował powstanie szkody na jego rzecz;

3. art. 45 § 1 k.k. poprzez jego błędne zastosowanie, a w konsekwencji zasądzenie od oskarżonego A. P. na rzecz Skarbu Państwa kwoty 50.000 zł (słownie: pięćdziesięciu tysięcy złotych) tytułem zwrotu części korzyści majątkowej uzyskanej w wyniku przestępstwa niepodlegającej zwrotowi pokrzywdzonemu, kiedy to w przedmiotowej sprawie nie zostały spełnione przesłanki niezbędne dla przyjęcia, iż oskarżony uzyskał jakąkolwiek korzyść majątkową, a tym bardziej kwota wskazana przez Sąd nie może takiej korzyści majątkowej stanowić.

Naruszenie przepisów postępowania, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia:

1. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstępieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie

wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w szczególności w zakresie zdarzenia, które miało mieć miejsce w hotelu M.;

2. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstąpieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w szczególności w zakresie odmowy skorzystania przez Agencję Nieruchomości Rolnych z prawa pierwokupu z uwagi na niekorzystność oferty;

3. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, a tym samym uznaniu za wiarygodne zeznania świadka S. J., który to posiada interes faktyczny w zeznaniu nieprawdy oraz obciążeniu A. P., a którego zeznania są sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego M. J., oskarżonego A. P., M. P., J. P., G. M. oraz nie zostały poparte innymi dowodami;

4. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, a tym samym uznaniu za wiarygodne zeznania świadka M. S., która to posiada interes faktyczny w zeznaniu nieprawdy oraz obciążeniu A. P., a której zeznania są sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego, oskarżonego, M. P., J. P., G. M. oraz nie zostały poparte innymi dowodami;

5. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, a tym samym uznaniu za wiarygodne zeznania świadka L. M., która to posiada interes faktyczny w zeznaniu nieprawdy, albowiem na skutek sprzedaży nieruchomości musiała się wyprowadzić, a której zeznania są sprzeczne z zeznaniami pokrzywdzonego, oskarżonego, M. P.,

6. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu, iż słowa „w bardzo wysokim stopniu uprawdopodobniają” zawarte w opinii biegłych

(karta 857-937) utożsamiać należy z pewnością, kiedy to sformułowanie użyte przez biegłych nie zostało przez Sąd zweryfikowane, a wnioski Sądu w tym zakresie uznać można za zbyt daleko idące, tym bardziej, iż w drugiej opinii biegli wprost wskazali, że nie są w stanie wypowiedzieć się odnośnie bezwzględnego datowania powstania tych zapisów,

7. art. 7 k.p.k. poprzez dowolną, a nie swobodną ocenę dowodów, przeprowadzoną wbrew zasadom logiki i doświadczenia życiowego, wyrażającą się w przyjęciu za podstawę rozstrzygnięcia, w zakresie oceny twierdzeń biegłej E. W., które to ustalenia pozostały w sprzeczności z ustaleniami psychologa D. M.;

8. art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. poprzez oddalenie wniosku obrońcy oskarżonego o ponowne przesłuchanie pokrzywdzonego M. J., pomimo powzięcia informacji, iż podczas przeprowadzania badania przez biegłą psycholog mogło dojść do nieprawidłowości, które rzutować mogły na treść opinii, a która to opinii stanowi dowód, na podstawie które Sąd oparł swoje rozstrzygnięcie;

9. art. 201 k.p.k. poprzez odstąpienie od dopuszczenia oraz przeprowadzenia dowodu z innego biegłego psychologa aniżeli E. W., podczas gdy opinie biegłej pozostawały ze sobą w sprzeczności, w sprzeczności z opinią psychologa D. M. oraz znacznie wykraczały poza tezę dowodową ustaloną przez Sąd;

10. art. 5 § 2 k.p.k. poprzez rozstrzygnięcie na niekorzyść oskarżonego wątpliwości w szczególności w zakresie wiarygodności zeznań składanych przez pokrzywdzone oraz czasu rzekomo popełnionego przestępstwa;

11. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstąpieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w zakresie w jakim oskarżony oraz jego żona ponieśli koszty na rzecz pokrzywdzonego w postaci dostarczania pokrzywdzonemu pożywienia, zapewnienia pokrzywdzonemu lokalu mieszkalnego i wszelkich kosztów utrzymania;

12. art. 410 k.p.k. wyrażającą się w odstąpieniu od przyjęcia za podstawę wyroku całokształtu okoliczności ujawnionych w toku rozprawy głównej poprzez pominięcie wszystkich okoliczności i dowodów na ich poparcie świadczących o braku zawinienia po stronie oskarżonego, w zakresie zawarcia umowy dożywocia przez A. P. z M. J.,

13. art. 424 § 1-3 k.p.k. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 6 ust. 1-3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności poprzez sporządzenie uzasadnienia wyroku na formularzu, o którym mowa w art. 99a § 1 k.p.k. sporządzenie wadliwego uzasadnienia, a w konsekwencji naruszenie prawo strony do rzetelnego procesu, kiedy to Sąd winien w sposób precyzyjny i czytelny sformułować uzasadnienie zapadłego rozstrzygnięcia.

Błędy w ustaleniach faktycznych, które mogły mieć wpływ na treść orzeczenia, polegające na:

1. nieprawidłowym przyjęciu, iż S. J. przywoził produkty żywnościowe oraz udzielał M. J. pożyczek, kiedy to M. J. wprost wskazał, iż obawiał się S. J. i nie otrzymywał żadnej pomocy z jego strony zarówno w formie produktów żywnościowych, jak również w formie pożyczek;
2. błędnym przyjęciu, iż A. P. przekonywał M. J. do sprzedaży nieruchomości, kiedy to z zebranego w sprawie materiału dowodowego wywieść należy, iż to M. J. chciał pilnie sprzedać nieruchomość i to właśnie pokrzywdzony przekonywał A. P. do jego zakupu spornej nieruchomości;
3. nieprawidłowym przyjęciu, iż A. P. zabronił M. J. kontaktu z S. J., kiedy to ze wcześniejszych ustaleń Sądu wynika, iż to M. J. samodzielnie powziął decyzję o unikaniu S. J.;
4. błędnym ustaleniu, iż M. J. prosił o pomoc S. J., w zakresie unieważnienia umowy kupna-sprzedaży nieruchomości, kiedy to M. J. zarówno podczas składania zeznań przed Sądem, jak również podczas konfrontacji z S. J. wprost zeznał, iż nigdy do takiej rozmowy nie doszło oraz wyraził zadowolenie z zawartej z A. P. umowy sprzedaży nieruchomości;

5. błędnym ustaleniu, iż A. P. skontaktował się z telefonicznie z S. J. celem umówienia spotkania w hotelu M., gdzie do spotkania tego miało dojść z G. M., gdzie ten miał wynająć pokój, kiedy to A. P. nie kontaktował się S. J., natomiast G. M. nie spotkał się z S. J. na polecenie A. P.;

6. błędne ustalenie, iż A. P., w zamian za pracę, miał przekazywać M. J. alkohol, kiedy to A. P. nie przekazywał M. J. alkoholu, jako formy wynagrodzenia za pracę.”

W konkluzji skarżący wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i uniewinnienie oskarżonego od zarzucanego mu czynu, względnie o uchylenie wyroku i przekazanie sprawy Sądowi I instancji do ponownego rozpoznania.

W pisemnej odpowiedzi na kasację prokurator wniósł o jej oddalenie jako oczywiście bezzasadnej.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Wniesiona przez obrońcę skazanego kasacja jest oczywiście bezzasadna.

Na wstępie należy przypomnieć, że kasacja jest nadzwyczajnym środkiem zaskarżenia wnoszonym od orzeczenia sądu odwoławczego. Oznacza to, że przedmiotem zarzutów kasacyjnych mogą być, co do zasady, naruszenia prawa, do których doszło w toku postępowania odwoławczego. Wzruszenie prawomocnego orzeczenia w drodze kasacji możliwe jest jedynie w wypadku stwierdzenia uchybień z art. 439 k.p.k. lub innego rażącego naruszenia prawa, jeśli mogło ono mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. Obrońca skazanego nie wskazał, aby w sprawie zaistniały bezwzględne przyczyny odwoławcze czy inne naruszenia prawa, które mogły mieć istotny wpływ na treść orzeczenia. W pełni należy podzielić stanowisko prokuratora, iż autor kasacji, pomimo ustawowego wymogu, nie podał jakich konkretnie uchybień, wskazanych w art. 523 k.p.k. dopuścił się Sąd odwoławczy. Lektura nadzwyczajnego środka zaskarżenia prowadzi do wniosku, że został on potraktowany jako sposób na ponowne przedstawienie swojej oceny zgromadzonych w sprawie dowodów i zanegowanie oceny dokonanej przez Sąd Okręgowy, w pełni zaaprobowanej przez Sąd odwoławczy. Postępowanie kasacyjne, co oczywiste, nie może polegać na ponownej apelacyjnej kontroli

orzeczenia i nie może być traktowane jako trzecia instancja. Z orzecznictwa Sądu Najwyższego jednoznacznie wynika, że powtórzenie w kasacji zarzutów apelacyjnych może być skuteczne jedynie wówczas, gdy Sąd odwoławczy nie rozpozna należycie wszystkich zarzutów i nie odniesie się do nich w treści uzasadnienia w sposób zgodny z wymogami zawartymi w art. 457 § 3 k.p.k., co w rozpoznawanej sprawie nie miało miejsca, albowiem Sąd Apelacyjny, stosując się do nakazu wyrażonego w art. 433 § 2 k.p.k., rozpoznał wniesione środki odwoławcze, a w uzasadnieniu orzeczenia podał dlaczego uznał poszczególne zarzuty za niezasadne. Kasacja obrońcy skazanego jest dosłownym powtórzeniem zarzutów zawartych w apelacji, z pominięciem zarzutu obrazy art. 286 § 1 k.k. oraz zarzutu rażącej niewspółmierności kary. W nadzwyczajnym środku zaskarżenia powtórzono nawet zarzuty błędu w ustaleniach faktycznych, choć zważywszy na treść art. 523 k.p.k., są one niedopuszczalne, skoro w kasacji można podnosić jedynie zarzuty rażącej obrazy prawa. Również uzasadnienie kasacji, pomijając kwestię związaną z formą i treścią uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, nie zawiera jakichkolwiek odniesień do sposobu procedowania przez Sąd Apelacyjny oraz treści wydanego przez ten organ orzeczenia.

Niezasadny jest także zarzut z pkt 13 kasacji, tj. obrazy przepisu art. 424 § 1-3 k.p.k. w związku z art. 45 ust. 1 Konstytucji oraz z art. 6 ust. 1-3 Europejskiej Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności i to nie tylko z tego powodu, że zarzut nienależytej konstrukcji uzasadnienia nie może być przyczyną uchylenia wyroku sądu odwoławczego (art. 537a k.p.k.). Rzeczą każdego sądu odwoławczego, w ramach obowiązku wynikającego z treści art. 457 § 3 k.p.k. w zw. z art. 433 § 1 i 2 k.p.k., jest przeprowadzenie w konkretnej sprawie oceny, czy może sporządzić uzasadnienie swojego wyroku na formularzu UK 2 (art. 99a § 1 k.p.k.) w taki sposób, który zagwarantuje stronie prawo do rzetelnego procesu odwoławczego, a więc rzetelnego i konkretnego ustosunkowania się w toku postępowania do każdego istotnego argumentu zawartego w apelacji strony i przedstawienia takiej oceny właśnie w uzasadnieniu wyroku sądu odwoławczego (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 11 sierpnia 2020 r., I KA 1/20). W realiach rozpoznawanej sprawy sporządzenie uzasadnienia wyroku na formularzu nie mogło naruszyć prawa skazanego do rzetelnego procesu. W sprawie występował jeden

oskarżony, któremu postawiono zarzut popełnienia jednego przestępstwa. Wprawdzie wywiedziono dwie apelacje o przeciwstawnych kierunkach, lecz argumentacja Sądu Apelacyjnego odrębnie odnosiła się do zarzutów zawartych w środkach odwoławczych. Sąd odniósł się do wszystkich zarzutów apelacji obrońcy oskarżonego. Zarzuty te oznaczono zgodnie z numeracją zawartą w apelacji. Z technicznego punktu widzenia nie istniała więc żadna przeszkoda do odczytania i zrozumienia poczynionych przez Sąd Apelacyjny wywodów.

Powyższe uwagi są całkowicie wystarczające do uznania kasacji obrońcy skazanego za oczywiście bezzasadną.

Jedynie dla porządku przypomnieć trzeba, że:

- nie sposób skutecznie stawiać zarzutu obrazy art. 7 k.p.k., w sytuacji, gdy Sąd odwoławczy nie dokonywał samodzielnych ustaleń faktycznych, nie oceniał także na nowo zgromadzonego materiału dowodowego, a zatem nie mógł w sprawie obrazić wskazanego przepisu. Sąd Apelacyjny podkreślił, iż nie znalazł żadnych podstaw do zakwestionowania dokonanej przez Sąd pierwszej instancji oceny dowodów, jak i poczynionych w oparciu o nią ustaleń faktycznych. Obrońca skazanego pod pozorem obrazy art. 7 k.p.k. kwestionuje ustalenia faktyczne dokonane przez Sąd, co na obecnym etapie postępowania jest niedopuszczalne. Przekonanie sądu o wiarygodności jednych dowodów i niewiarygodności innych pozostaje pod ochroną przepisu art. 7 k.p.k. wtedy, gdy m.in. stanowi wynik rozważenia wszystkich okoliczności przemawiających tak na korzyść, jak i na niekorzyść oskarżonego. Zarzut naruszenia powołanego przepisu nie może sprowadzać się do samej polemiki z ustaleniami Sądu, lecz do wykazania jakich uchybień w logicznym rozumowaniu, wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego dopuścił się Sąd w ocenie materiału dowodowego, a takich obrońca nie wskazał;
- obraza art. 410 k.p.k. może polegać na oparciu wyroku na okolicznościach nie ujawnionych w toku rozprawy głównej albo pominięciu przy wyrokowaniu okoliczności wynikających z przeprowadzonych dowodów, a żadna z tych sytuacji w niniejszej sprawie nie miała miejsca, w szczególności w postępowaniu odwoławczym.

- niezasadny jest również zarzut naruszenia art. 5 § 2 k.p.k. Wątpliwości występujące w sprawie należy uwzględniać na korzyść oskarżonego dopiero wówczas, gdy nie można ich rozstrzygnąć przy pomocy narzędzi jakimi dysponuje sąd, a więc zasad prawidłowego rozumowania oraz wskazań wiedzy i doświadczenia życiowego, ewentualnie przez kontynuowanie postępowania dowodowego. Sam fakt ich istnienia nie może automatycznie skutkować interpretacją ich na korzyść oskarżonego. Istotne nadto jest to, że odwoływanie się do reguły wynikającej ze wskazanego przepisu może nastąpić tylko, wówczas, gdy owe niedające się usunąć wątpliwości poweźmie sąd, co w rozważanej sprawie, w szczególności na etapie postępowania odwoławczego, nie miało miejsca;
- nieporozumieniem jest podnoszenie zarzutu obrazy art. 170 § 1 pkt 5 k.p.k. w sytuacji, gdy Sąd odwoławczy nie rozpoznawał wniosku dowodowego, czy też obrazy art. 201 k.p.k., skoro Sąd ten nie oceniał opinii biegłego i nie ustalał na jej podstawie faktów;
- obraza prawa materialnego polega na jego wadliwym zastosowaniu lub niezastosowaniu, w orzeczeniu, które oparte jest na trafnych i niekwestionowanych ustaleniach faktycznych. Nie można mówić więc o naruszeniu przepisów prawa materialnego w sytuacji, gdy wadliwość orzeczenia w tym zakresie jest wynikiem błędnych ustaleń faktycznych przyjętych za jego podstawę. Stawiany w kasacji przez jej autora zarzut obrazy prawa materialnego sprowadza się w swojej istocie do próby wykazania, że skazany swoim działaniem nie dopuścił się przypisanego mu czynu i de facto jest kwestionowaniem w tym zakresie poczynionych ustaleń faktycznych. Zarzuty z pkt I.1- 3 kasacji są powtórzeniem zarzutów apelacyjnych z pkt 2-4, do których Sąd odwoławczy odniósł się w swoim uzasadnieniu w części 3.5 – 3.7. Sąd Apelacyjny w pełni podzielił stanowisko Sądu pierwszej instancji, iż szkoda wyrządzona pokrzywdzonemu daje podstawę do przyjęcia kwalifikacji z art. 294 § 1 k.k. Bezprzedmiotowe wydaje się powtarzanie stanowiska zajętego przez Sąd Apelacyjny w kwestii rzekomego naruszenia przez Sąd Okręgowy przepisu art. 46 § 1 k.k. i art. 45 § 1 k.k., stąd zainteresowane strony należy odesłać do argumentacji przedstawionej przez Sąd w części 3.6 i 3.7 uzasadnienia.

Na zakończenie powtórzyć należy, że wniesiona przez obrońcę skazanego A.P. kasacja nie wskazuje w żaden sposób nieprawidłowości w przeprowadzonej przez Sąd Apelacyjny w (...) kontroli odwoławczej, ani nie kwestionuje zakresu orzekania przez ten Sąd.

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak na wstępie.